

AVOIN TIEDE
JA TUTKIMUS

Tutkimustietohallinnon tietovirrat ja tutkimustietovaranto – ohjausryhmäkokous 9.5.2017

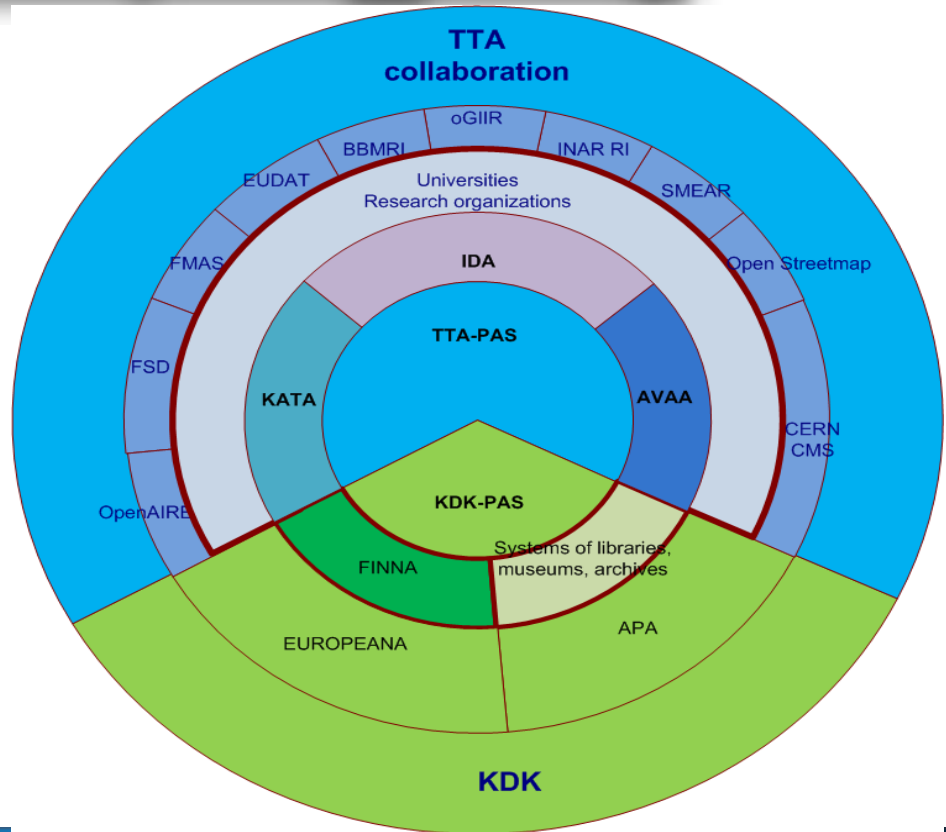
Pirjo-Leena Forsström

Sisällys

- Yleiskuva Tutkimus-PAS –kokonaisuudesta
- Tutkimusaineistojen metatietovaranto METAX
- Tutkimusinfrastruktuurien tietopankki

Yleiskuva Tutkimus-PAS –kokonaisuudesta

- PAS-kokonaisuus on yksi Akatemian tutkimusinfrastruktuurien tiekartan infrastruktuuri
- Akatemian suosittelee sen käyttöä
- Kytkeytyy Finna-aineistoihin

- Turvataan tutkimuksen toistettavuuden kannalta merkittävät tutkimusaineistot
  - Saatavuus ja löydettävyys
  - Käytettävyys
  - Muuttumattomuus
  - Kopioiden hallinta
- Tuetaan tutkimusaineistojen elinkaaren hyvää hallintaa:
  - Kuvailupalvelu, hakupalvelu, säilytyspalvelu, hallintapalvelu, paketiontipalvelu

Toimintamallin tulee olla:

- **Helppokäyttöinen ja läpinäkyvä toimijoille.** Läpinäkyvyys on keino toimijoiden luottamukseen ja sitoutumiseen.
- **Monimuotoinen ja hajautettua arkkitehtuuria tukeva.** Tällöin laaja toimijakentän osaaminen ja tarpeet voidaan parhaiten hyödyntää.
- **Kustannustehokas ja taloudellisesti kestävä.**
- **Erilaisia liiketoimintamalleja tukeva** (esim. kansainvälisessä yhteistyössä).
- **Erilaisia exit-ratkaisuja tukeva.** Kansalliselta alueelliselle, kansalliselle ja kansainväliselle tasolle siirryttäessä materiaalien siirto palvelusta toiseen tulee olla helppoa.

Tavoiteaikataulu etenemiselle 2017

Päätösprosessi	Sopimusprosessi	Palveluprosessi
Ehdotus periaatteista ja alustava päätösprosessi: toukokuun kokous	Ehdotus sopimusprosessista: toukokuun kokous	Integraation ja kriittisten palveluprosessin komponenttien kehitystyö: alkuvuosi Arkkitehtuurin ja näkymän katselmointi: Toukokuun kokous
Strategiaryhmälle: syksyn ensimmäinen kokous	Strategiaryhmälle: syksyn ensimmäinen kokous	Palvelunkehitystä ohjaavien tahojen päätöskokouksissa sovitusti
Päätösprosessi käyttöön: marraskuu 2017	Sopimusprosessi käyttöön: joulukuu 2017	Palveluprosessi käyttöön: tammikuu 2018

- Säilytys: IDA -> Keskipitkä säilytys -> Pitkäaikaissäilytys
- Kuvailu: tietomalli (IOW) -> Qvain tai haravointi -> METAX
- Hallinta: hyväksyntä -> sopimus -> siirto pitkäaikaissäilytykseen (paketointi) -> tilan hallinta
- Käyttö: metatietojen tarjoaminen rajapinnan kautta (muut palvelut) tai haku (Etsin)

Tutkimus-PAS-palveluiden kehittäminen aikataulu

AVOIN TIEDE
JA TUTKIMUS

Q2/2017	Q3/2017	Q4/2017	Q1/2018	Q2/2018	Q3/2018
Metax track Metaxin tietokanta valmis Metaxin tiedostorajapinta valmis Metaxin aineistorajapinta valmis				Metaxin tilastorajapinnat valmiit Metaxin kommentointirajapinnat valmiit	
Käyttäjähallinta käyttäjähallinta määritelty		Tunnistautumispalvelu valmis käyttöoikeuksien hallinta valmis		Tutkimus-PAS-palvelut beta-tuotantoon	
Ida track	Idan metatiedot siirretään Metaxiin Uusi Idan käyttöliittymä valmis	Idan rajapinta paketoitua varten			
Qvain track		Kuvailutyökalu hakee tiedostoja Metaxista ja kuvailee Kuvailutyökalu käyttää käyttäjähallintaa (HAKA) Metaxin kanssa Kuvailutyökalu tallentaa Metaxiin			
Etsin track	Etsin haravoi Metaxiin		Etsin näyttää metaxin metatiedot		Etsimen ei haravoitujen metatietojen migraatio Metaxiin Etsimellä kuvailu lopetetaan Etsimellä voi hakea käyttövaltuuksia
TPAS			Paketointipalvelu käytettävissä hallintatyökalu käytettävissä		

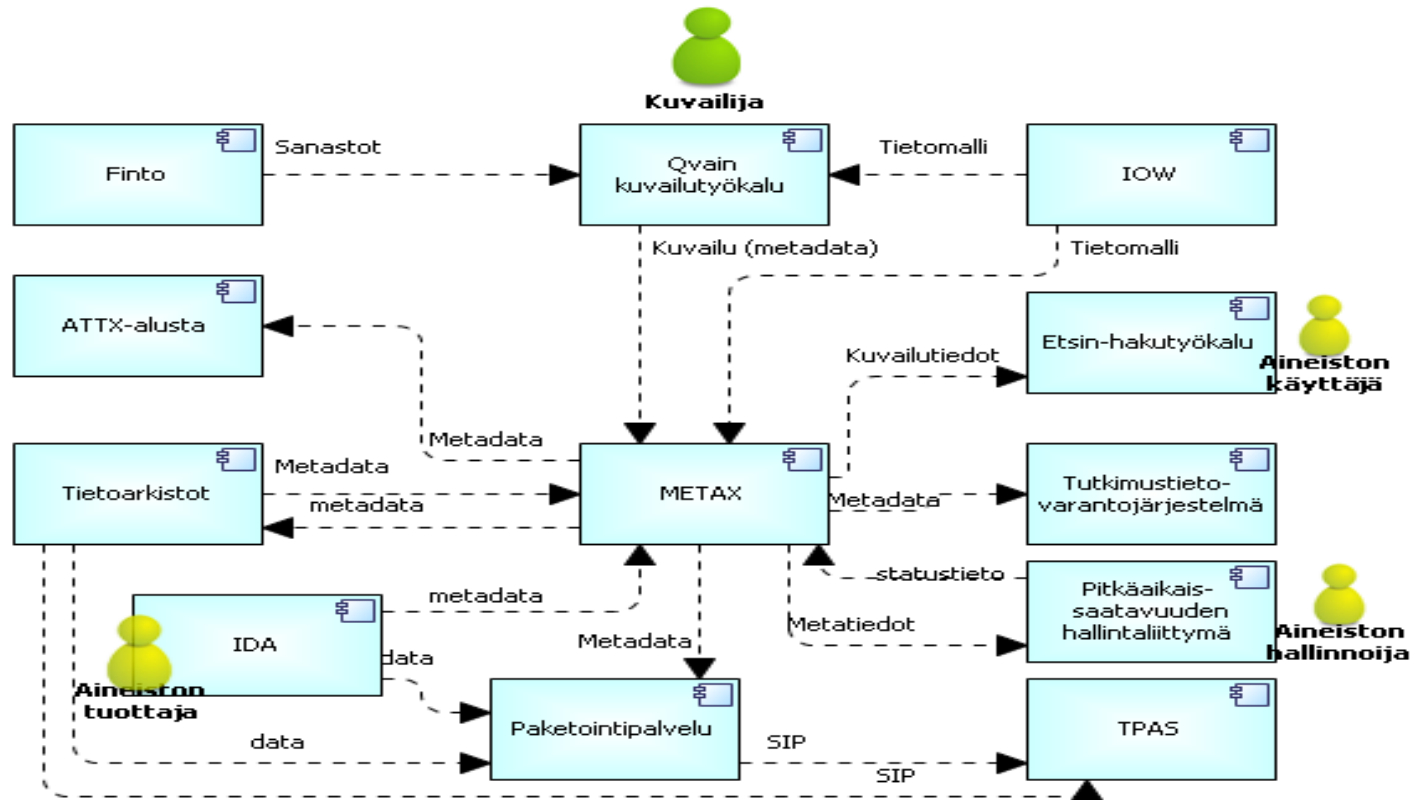

METAXia hyödyntäviä palveluita

- IDA ja TutkimusPAS
  - tallentavat metatiedon metatietovarantoon (pl. paketoitu metatieto)
- Kuvailutyökalu
  - toimii käyttöliittymänä metatietojen tallennuksessa ja päivityksessä
  - tallentaa metatiedot metatietovarantoon
- Etsin
  - kohdistaa haun yhteiseen metatietovarantoon ja haravoituun tietoon
  - näyttää hakutuloksessa METAXin mukaisia tietoja ml. laajentuvan tietomallin mukaiset tilatieto, saatavuustieto, aineistohierarkiat
- ATTX
  - saa TutkimusPAS-metatiedon käyttöönsä kootusti rikastettavaksi

Tutkimus-PAS- kokonaisuus – metatietovirrat

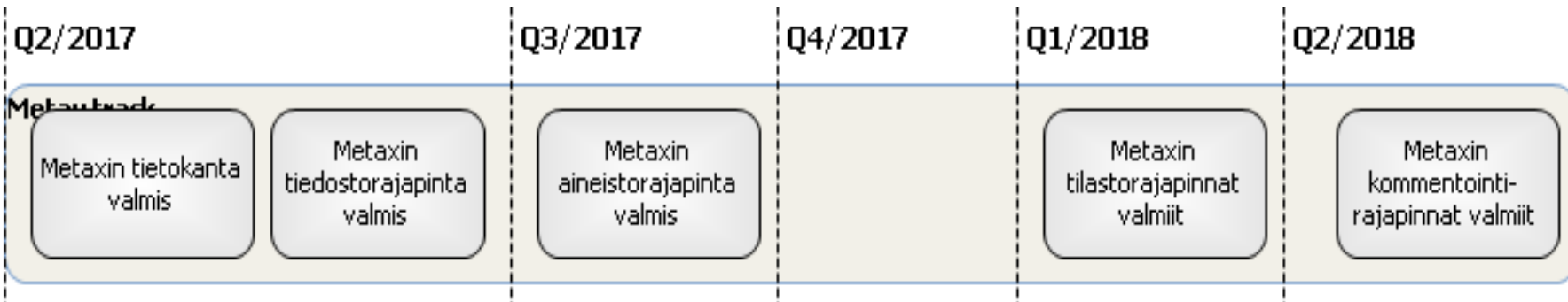
Tutkimusaineistojen metatietovaranto METAX

- METAXIN hyödyt loppukäyttäjille tulevat edustapalveluiden kautta
  - kuvailutyökalu tarjoaa jo olemassa olevan tiedon kuvailun pohjaksi jne.
- Avoimesti tarjolla seuraavat sisällöt
  - julkiseksi määritelty aineistojen metatieton rajapintojen kautta
  - tutkimusaineistojen metatietomalli metatietojen validoimista varten

Aikataulus

- Projekti on käynnistetty 1/2017
  - Projektiin kontribuoivat sekä CSC että Kansalliskirjasto
- Tammikuussa pidetty kickoff ja sen jälkeen työpajoja:
  - Tietovirrat ja riippuvuudet
  - Tekniset määrittelyt
  - Käyttötapaukset
  - 2 API-työpajaa
  - Tavoitteena kesään 2017 mennessä: tietokannan valinta, kehitysympäristö käyttöön

TUTKIMUSINFRASTRUKTUURIEN TIETOPANKKI

[HTTP://INFRAT.AVOINTIEDE.FI](http://infrat.avointiede.fi)

Tutkimusinfrastruktuurien tietopankki

- Suomen tutkimusinfrastruktuurit -palvelu on tutkijoille, tutkimusinfrastruktuuripalveluiden tarjoajille sekä niiden rahoittajille suunnattu tietopankki.
- Palvelu edistää tutkimusinfrastruktuurien yhteiskäyttöä ja avoimuutta sekä resurssien tehokasta käyttöä kuvailemalla ja esittelemällä tutkimusinfrastruktuureja ja niiden palveluita yhtenäisellä tavalla. Tiedot tutkimusinfrastruktuureista löytyvät palvelusta keskitetysti, ne ovat helposti ylläpidettävissä ja niihin on tarjolla pääsy rajapinnan kautta.
- Palvelu tarjoaa pysyvät tunnisteet kuvailemilleen infrastruktuureille. Pysyvien tunnisteiden avulla infrastruktuurit voidaan tarkasti yksilöidä ja niiden vaikuttavuuden ja tuloksellisuuden arviointi mahdollistuu. Ne ovat luotettava ratkaisu tietojärjestelmien ja organisaatioiden väliseen automatisoituun tietojenvälitykseen ja tiedon rikastamiseen.

2017 tavoitteet – sisällöt ja priorisointi

1. API & PID -ohjeistuksen parantaminen
2. Usean PIDin tuki
3. Viittausohjeiden tallennus
4. Infraluokituksen kehitys
5. Infralisäykset
6. Metadatan lisensointi
7. Tietosuojalakimuutosten varauma
8. Käyttötilastojen raportointi
9. Engl. kuvaus palvelun rakentamisesta
10. Jatkuva palvelutuotanto

1. API & PID -ohjeistuksen parantaminen

- Yleisviesti: “Miksi käyttää ...?”
- Tarkemmat ohjeet jatkona + linkit
- <https://avointiede.fi/ri-tunnisteet>
- <https://avointiede.fi/ri-rajapinta>

2. Usean PIDin tuki

- Tavoitteena yhteentoimivuus
- Kerätty koeluontoisesti muutamia: HY:n TUHAT:n UUID, ISNI
- Tulee tarjolle rajapinnan kautta
- Toteutus lähes valmis

3. Viittausohjeiden tallentaminen

- PID + tärkeimmät kuvailevat tekstit
- Tarvittaessa eri vaihtoehtoja eri käyttötarpeisiin
  - Julkaisusitaatteihin
  - Aineistojen kuvailutietojen viitetietoihin
  - Rahoitusraporttien ym. viitetietoihin
- Infrastruktuureihin viittaamisella ei perinteitä
  - Muotoilu hyvä ideoida sidosryhmien kanssa
- Toteutusta ei aloitettu

4. Infraluokituksen kehitys

- Luokituksen yhteentoimivuus korkeakoulujen oman kehityksen kanssa tärkeää
- TUHA-verkoston infrastruktuuriryhmän edustus mukaan – heiltä ehdotus lisäyksistä

5. Infralisäykset – 2017 ja jatkossa

- Nykyinen otanta
  - Tiekartan infrat
  - Muut akatemian rahoittamat
- Mitä muuta?
- Keskustelua: Otannan laajentamisen tarpeet
  - Tutkimustietojärjestelmiin tulossa (esim. TUHAT)
    - Yhteentoimivuuden säilyttäminen
    - Päällekkäisen tiedonsyötön välttäminen
  - Resurssien parempi hyödyntäminen
    - Pienempien / suunnitteilla olevien infrojen toiminnan kehittämistä
    - Tutkijoille kattavampi näkyvyys palveluihin
    - Yritysyhteistyö
- Haasteet laajentamisessa
  - Luotettava, ensisijainen lähde sovittava – keskitetty vai hajautettu?
  - Tiedon syöttö ja ylläpito – projektin resursseilla manuaalinen tiedonsyöttö käy raskaaksi ja virhealttiiksi

TUHA-verkoston infrayhteistyö

- Linkitykset julkaisuihin, aineistoihin ja tutkijoihin
  - Tuki usealle pysyvälle tunnisteelle
  - Viittausohjeet
- Kuvailutietojen yhtenäistäminen
  - TIPA-tietomalli IOW-palvelussa
- Yhteinen tyyppiluokitus
- Infraotannan laajentaminen ja tietojen syöttö
  - Korkeakouluilla vastuu omien infrojensa tiedoista
- Aikataulu täsmentyy syksyllä 2017

KIITOS!